

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název školy	Gymnázium Josefa Ressela, Chrudim, Olbrachtova 291
Název a číslo OP	OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, CZ. 1.5, Název projektu: Inovace ve vzdělávání na Gymnáziu Chrudim, reg.č.:CZ.1.07/1.5.00/34.0249
Název šablony klíčové aktivity	III/2 Zvyšování kvality výuky prostřednictvím ICT
Tematická oblast (předmět)	Český jazyk a literatura
Název sady vzdělávacích materiálů	Realismus ve světové literatuře
Jméno tvůrce vzdělávací sady	Mgr. Michal Hanč
Číslo sady	III/2-2-3-15
Anotace	Materiál zachycuje život a tvorbu norských, finských a dánských představitelů literatury období realismu.
Ověřeno ve výuce: ročník, třída, dne, předmět	2. ročník, třída 2.A, dne 18.2.2013, Český jazyk a literatura

REALISMUS VE SVĚTOVÉ LITERATUŘE

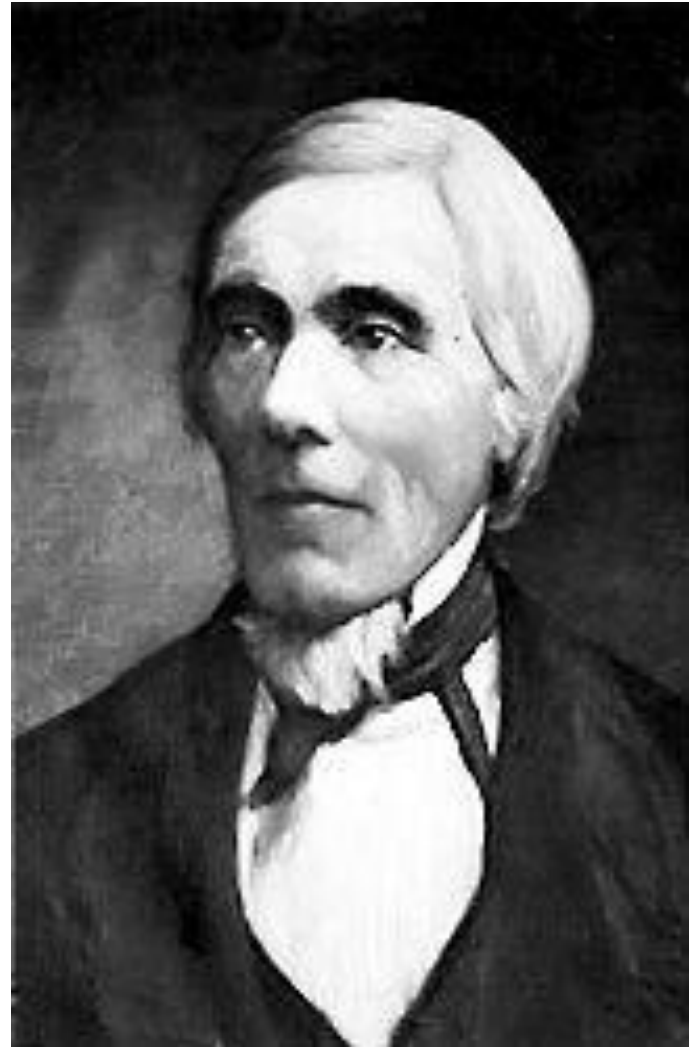

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

5) Severské země

Finsko

Elias Lönnrot **(1802 – 1884)**

Elias Lönnrot

- finský jazykovědec a sběratel lidové poezie
- vystudoval medicínu, působil jako lékař
- cesty po finském venkově
- autor odborných děl (*Dějiny Finska*, *Dějiny Ruska*)
- finsko-švédský slovník
- jedna z nejvýznamnějších postav finského kulturního a vědeckého života 19. stol.

Elias Lönnrot

finský národní epos Kalevala (1835, 1849)

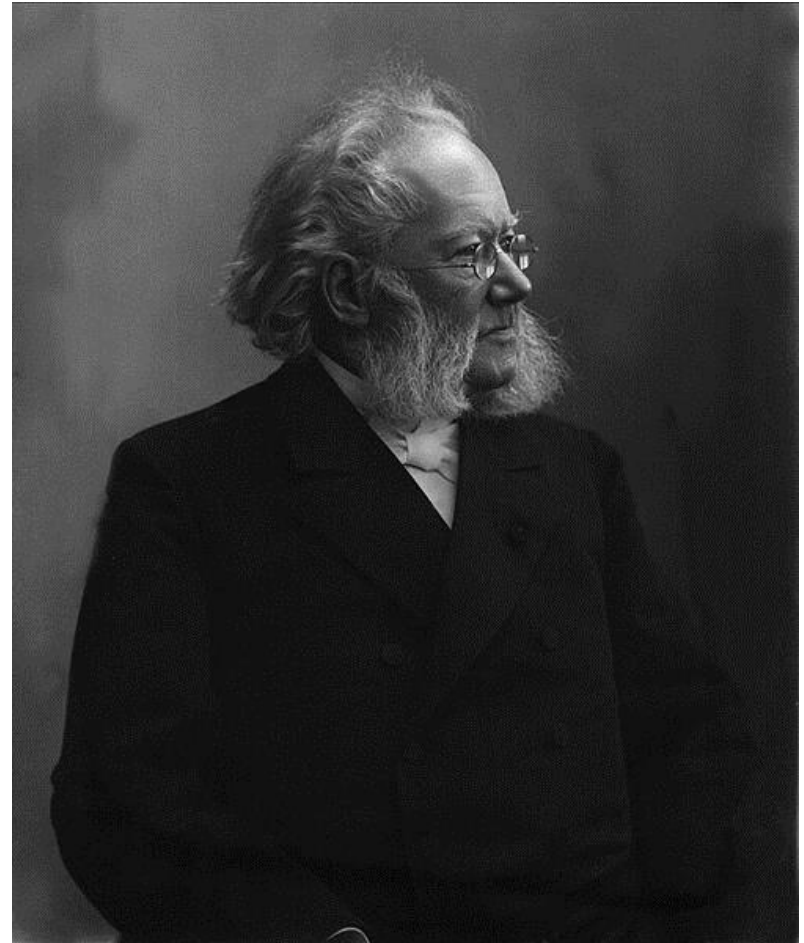
→ příběhy odrážející vztahy dvou finských národních kmenů – Finů a Karelů

→ časově sevřeny mezi stvoření světa a Kristovo narození

→ runy (z fin. *runo* = píseň) = finské a karelofinské lidové epické písně zachycující ve zlomcích národní mytologii; často psány osmislabičným veršem

Norsko

Henrik Ibsen (1828 – 1906)

Henrik Ibsen

- básník a dramatik
- narozen v rodině bohatého obchodníka → v jeho 7 letech otec zbankrotoval
- brzy odešel z domova, život v nuzných poměrech
- dramaturg v prvním norském divadle v Bergenu
- 27 let žil v cizině (Itálie, Německo), návrat do Norska až r. 1891

Henrik Ibsen

dramatická báseň Peer Gynt (1867)

→ inspirováno postavou norského pohád. světa

→ mísení světa norské pohádky s filosof. úvahami o životě

→ hl. p. P.G., rváč, povaleč, lhář, tropí samé výtržnosti, neschopný zvládat překážky → únik od reálného světa → vláda nad pohád. říší

Henrik Ibsen

dramatická báseň Peer Gynt (1867)

→ i zde nespokojen → útěk, stává se
světoběžníkem (Maroko, Sahara, Egypt)
→ po letech návrat do Norska → setkání
s králem trollů, který odhaluje jeho chyby
(nerozhodnost, sobectví...) a chce jej
přetavit jako vadný slitek → zachráněn
láskou Solveigou → klid a rozřešení

Henrik Ibsen

dramatická báseň Peer Gynt (1867)

→ P. G. = nadčasový typ člověka; egoista, prospěchář, nezodpovědný váhavec, který promarní většinu svých možností

→ základ šťastného a plnohodnotného života vidí autor v rodině → vyzdvihuje moc lásky a poslání ženy

Henrik Ibsen

drama Nora (Domov loutek, 1879)

→ hl. h. Nora, žena advokáta Torvalda Helmera, ve svízelné situaci (její muž je nemocen) vypůjčí peníze (padělá otcův podpis)

→ když se Torvald dozví o Nořině činu, uplatňuje hrubým způsobem svou mužskou „nadřazenost“ (strach o místo v bance)

→ celá záležitost se vysvětlí, ale Nora od muže (i dětí) odchází

Henrik Ibsen

drama Nora (Domov loutek, 1879)

→ hra bojuje za ženskou rovnoprávnost,
odhaluje faleš a přetvářku, kritizuje pasivní
postavení ženy v rodině i ve společnosti

Bjørnstjerne
Bjørnson
(1832 – 1910)

Bjørnstjerne Bjørnson

- básník, prozaik, dramatik
- významná osobnost veřejného a kulturního života v Norsku → úsilí o získání samost. Norska
- NC za literaturu 1903

Bjørnstjerne Bjørnson

povídka **Synnøve ze Slunečného návrší**
(1857)

- ze selského prostředí
- považována za první umělecký projev moderní norské literatury
- příběh dětského citového vztahu mezi chlapcem Thorjbørnem a dívkou Synnøve, který vyústí v hlubokou lásku

Dánsko

Hans Christian Andersen (1805 – 1875)

Hans Christian Andersen

- nejslavnější světový pohádkář
- narozen v Odense v chudých poměrech
- neúspěšné divadelní pokusy herecké i spisovatelské
- autor románů (např. Improvizátor), ale především autor pohádek → celkem 156

Hans Christian Andersen

známé pohádky:

Sněhová královna

Ošklivé kačátko

Malá mořská víla

Princezna na hrášku

Císařovy nové šaty

→ některé vycházejí z pohádek lidových,
většinou jsou však původní

Internetové zdroje:

Obr.1

<http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/51/Lonnrot2.jpg>

/17-02-2013-20.57/

Obr.2

[http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Henrik Ibsen by Gustav Borgen NFB-19778.jpg](http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Henrik_Ibsen_by_Gustav_Borgen_NFB-19778.jpg)

/17-02-2013-21.11/

Obr.3

[http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Bj%C3%B8rnstjerne Martinus Bj%C3%B8rnson.jpg](http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Bj%C3%B8rnstjerne_Martinus_Bj%C3%B8rnson.jpg)

/17-02-2013-21.17/

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Internetové zdroje:

Obr.4

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:HCA_by_Thora_Hallager_1869.jpg

/17-02-2013-21.28/

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Literatura:

- BALAJKA, Bohuš. *Přehledné dějiny literatury I (do devadesátých let 19. století)*. 5. vyd. Praha: Fortuna, 2001. ISBN 80-7168-717-0
- DOLEJŠÍ, Pavel. *Školní slovník světových spisovatelů*. 1. vyd. Humpolec: Pavel Dolejší, nakladatelství a vydavatelství, 2007. ISBN 978-80-86480-85-5
- MACURA, Vladimír a kol.: *Slovník světových literárních děl*. Praha: Odeon, 1988.
- PAVERA, Libor a František VŠETIČKA. *Lexikon literárních pojmů*. 1. vyd. Olomouc: Nakladatelství Olomouc s.r.o., 2002. ISBN 80-7182-124-1
- SOCHROVÁ, Marie. *Čítanka II. k literatuře v kostce*. 2. vyd. Fragment: Havlíčkův Brod, 2005. ISBN 80-7200-974-5
- ULRICHOVÁ, Libuše. *Obsahy z děl světové literatury, I. díl*. 4. vyd. Humpolec: Pavel Dolejší, nakladatelství a vydavatelství, 2005. ISBN 80-86480-61-5

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ